

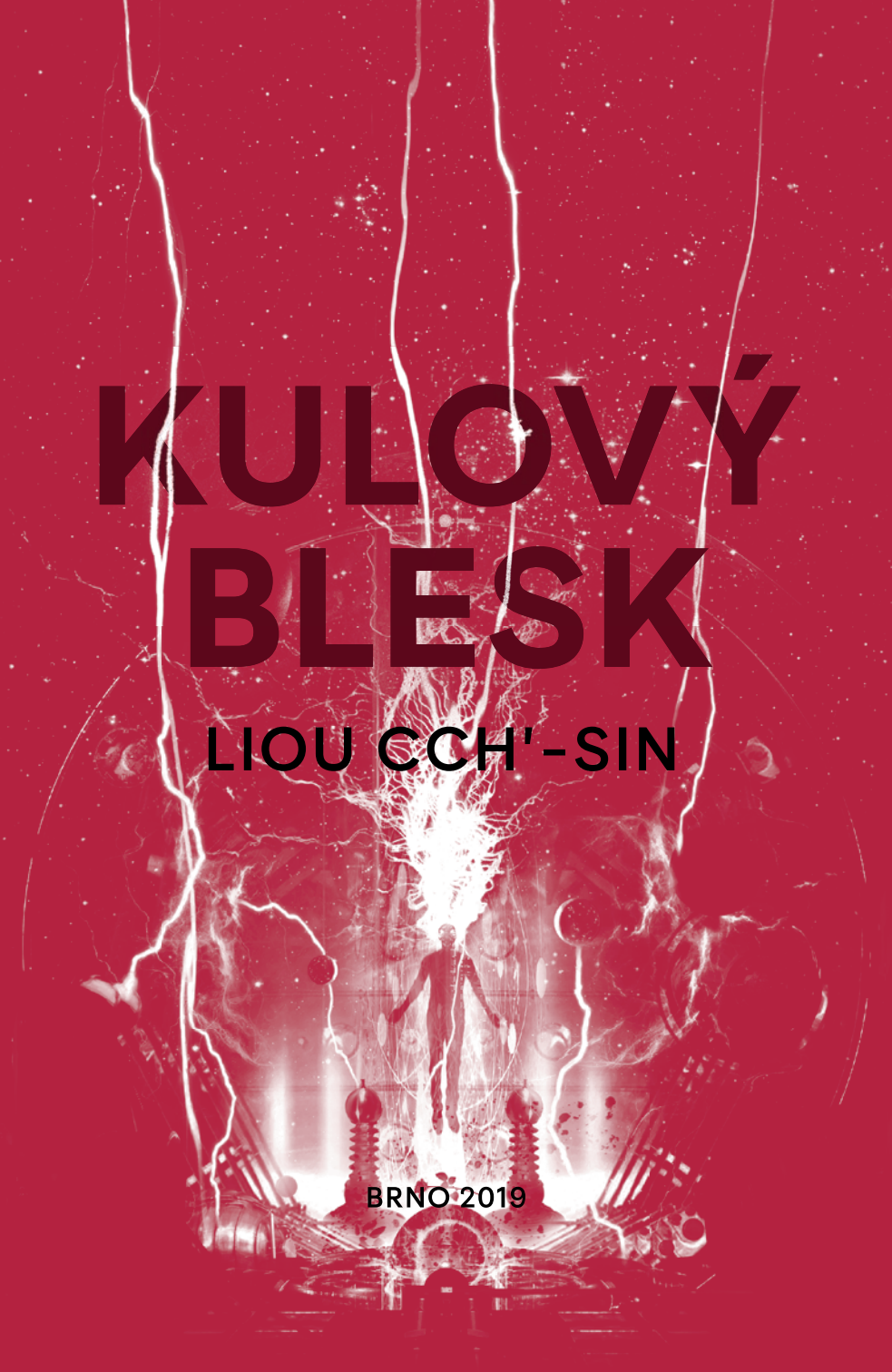
Od autora bestselleru
Problém tři těles

KULOVÝ BLESK

LIU CCH'-SIN

HOST

KULOVÝ BLESK
LIOU CCH'-SIN

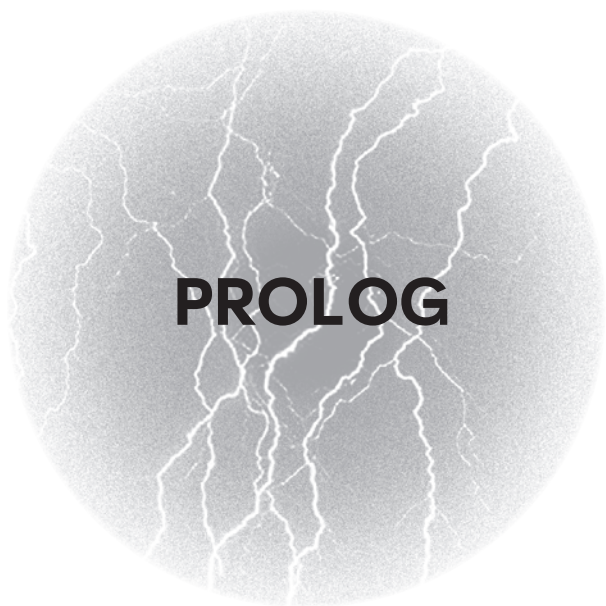
KULOVÝ BLESK

LIOU CCH'-SIN

BRNO 2019

Copyright © 2005 by 刘慈欣 (Liu Cixin)
Czech translation rights authorized by China Educational
Publications Import & Export Corporation Ltd.
All Rights Reserved
Cover art © Stephan Martiniere
Translation © Hana Do, 2019
Czech edition © Host — vydavatelství, s. r. o., 2019
(elektronické vydání)
ISBN 978-80-275-0173-1 (Formát PDF)
ISBN 978-80-275-0174-8 (Formát ePub)
ISBN 978-80-275-0175-5 (Formát MobiPocket)

Všechny popisy vlastností a chování
kulového blesku v této knize se
zakládají na skutečných historických záznamech.

PROLOG

Vzpomínám si na tu událost jenom proto, že ten den jsem měl narozeniny, tatínek s maminkou večer zapálili svíčky na narozeninovém dortu a všichni tři jsme se usadili kolem čtrnácti drobných plamínků.

Během té bouřlivé, deštivé noci se mi zdálo, že celý vesmír není nic než o překot po sobě jdoucí blesky a náš skromný pokoj. Každé namodralé zašlehnutí jasně ozářilo deštové kapky na okně, které jako by v tom okamžiku ztuhly a vytvořily vlákna posetá blyštivými, průzračnými krystalky, hustě rozvěšená mezi nebem a zemí. Myslí mi probleskla jediná myšlenka: jak by bylo zajímavé, kdyby takhle fungoval svět, pokaždé když bys vyšel ven z domu, procházel bys mezi těmi hustými křišťálovými závěsy, cinkaly by kolem tebe jako zvonečky, jenomže jak by mohl tak okouzlující a oslnivý svět ustát ty prudké hromy a blesky... Svět v mých očích byl jiný než svět ostatních lidí, pořád jsem se ho snažil přeměnit, to jediné jsem o sobě v tom věku věděl.

Bouře se spustila už za soumraku a od té chvíle přicházely hromy a blesky s neustále rostoucí kadencí. Zpočátku se mi po každém zablesknutí vybavila vzpomínka na ten křehký a pomíjivý krystalický svět tam za oknem a napjatě jsem čekal na zahřmění hromu, ale později následovaly blesky příliš

rychle za sebou a já jsem nebyl schopen rozlišit, který hrom patří ke kterému z blesků.

Za takových bouřlivých nocí člověk docení svou rodinu, při představě zlého a nebezpečného vnějšího světa teplá náruč rodinného krbu téměř opíjí. V takových chvílích hluboce soucítíš se všemi dušemi bez domova, které se venku chvějí v lijáku a bouři, máš chuť otevřít okno a vpustit je všechny dovnitř, ale nenajdeš k tomu odvahu, ten svět tam venku je příliš děsivý, neodvažuješ se z něj do tepla svého domova pustit byt jen doušek.

„Lidský život, ach, lidský život...“ Otec vypil celý obsah sklenky najednou a upřeně se díval na shluk maličkých plamínků, „mění se tak nepředvídatelně, všechno je jenom o pravděpodobnosti a o štěstí, jako větvička unášená bystřinou, buď ji zastaví nějaký oblázek, nebo ji uchvátí vodní vír...“

„Je ještě moc malý, takovým věcem nerozumí,“ řekla maminka.

„Není malý!“ prohlásil tatínek. „Je už dost velký na to, aby poznal skutečný obraz lidského života!“

„Zdá se, že ty dobře víš, jak vypadá,“ rozesmála se maminka nad svou štiplavou poznámkou.

„Vím, jistěže vím!“ vypil otec další skleničku a otočil se ke mně. „Žít krásný život, chlapče, vlastně vůbec není těžké, poslouchej, co ti táta poradí: vyber si obecný světový problém, nejlépe nějaký matematický, který lze řešit jenom za pomoci papíru a pera, například Goldbachovu hypotézu nebo Velkou Fermatovu větu, nebo rovnou nějakou otázku přírodní filozofie, na kterou dokonce ani ten papír a pero potřebovat nebudeš, třeba původ vesmíru a podobně, cele se na to vrhni, neptej se po plodech, starej se jenom o orbu a pletí, a ani nebudeš vědět jak, uběhne celý tvůj život. To lidé myslí tím často omílaným usazením se. Nebo to můžeš udělat úplně obráceně,

za jediný životní cíl mít vydělávání peněz, všechnen svůj čas strávit úvahami o tom, jak vydělat co nejvíc, neptat se, proč je vlastně vyděláváš, a na smrtelné posteli budeš stejně jako bednář Grandet objímat kupu zlaťoučkových mincí se slovy: „Ach, ty tak pěkně hřejí...“ Klíčem ke krásnému životu je tedy okouzlení něčím. Kupříkladu já...“ Otec ukázal na akvarely rozmístěné všude po místnosti, všechny vyvedené velmi tradičními technikami, přesně a úhledně, ale bez jakékoli známky života. Obrazy odrážely světlo blesků za okny jako blikající obrazovky televizorů. „...já jsem okouzlen obrazy, ačkoli si uvědomuji, že ze mě už žádný van Gogh nebude.“

„To je pravda, idealisté a cynici se navzájem litují, ale jsou ve skutečnosti velmi šťastní,“ ozvala se maminka, ponořená do svých vlastních myšlenek.

Rodiče, jindy celé dny plně zaměstnaní prací, se najednou proměnili ve filozofy, jako by to byli oni, kdo slaví narozeniny.

„Mami, nehýbej se!“ vytáhl jsem z matčiny husté záplavy havraních vlasů jeden bílý, ovšem bílý jenom z poloviny, ta druhá byla ještě černá.

Otec ten vlas zkoumal proti světlu lampy. V záři blesků svítil jako žárovkové vlákno. „Pokud vím, je to maminčin první bílý vlas za celý život, anebo přinejmenším první objevený.“

„Co to provádíte? Vytrhnete jeden, sedm jich naroste!“ rozlobila se maminka a vlas zahodila.

„Inu, takový je tedy lidský život,“ řekl tatínek a ukázal na dortové svíčky, „představ si, že vezmeš takovouhle malou svíčku, zapíchneš ji do duny na poušti Gobi a zapálíš, dejme tomu, že je bezvětrí a tobě se to opravdu podaří, a potom ji opustíš, zpovzdálí ten plamínek pozoruješ. Jak se při tom cítíš? Chlapče, takový je život, křehký a nestálý, neustojí ani závan větru.“

Seděli jsme všichni tři docela mlčky a sledovali ty drobné plamínky, jejich třepotavé chvění v chladném zelenavém světle blesků za oknem, jako kdybychom se dívali na hnízdo živůtků, které jsme úzkostlivě vypiplali.

Za okny se opět mocně zablesklo.

Tentokrát ale blesk přišel až k nám, prostoupil dovnitř skrz zeď, vynořil se jako duch z jedné olejomalby znázorňující veselici řeckých bohů. Byl velikosti basketbalového míče a vycházelo z něj tlumené rudé světlo. Vznášel se bezstarostně nad našimi hlavami a zanechával za sebou narudlou světelnou stopu, neustále měnil směr a jeho světelný ocas nad námi kreslil matoucí obrazce. Za letu zvláště hvízdal, temným hučením prostupovaly ostré tóny a člověku se vybavil zpěv starodávné flétny, rozléhající se planinami dávnověku. Maminka se oběma rukama vydešeně chytila tatínka. Ten bezděčný pohyb jí zazlívám celý svůj život, nebýt jej, mohl bych býval mít alespoň jednoho příbuzného.

Ta věc plula vzduchem dál, skoro jako kdyby něco hledala, a nakonec se jí to podařilo. Zastavila se půl metru nad otcovou hlavou, hvízdání znělo stále hlouběji, pořád dál, jako chladný výsměch. V tom okamžiku jsem viděl do nekonečně hluboké průhledné záře v nitru té věci, z neproniknutelné světelné mlhy na dně bez ustání vyletovaly chomáče modrých hvězdíček jako hvězdná obloha, kterou vidí duše cestující vesmírem nadsvětelnou rychlostí.

Teprve později jsem se dozvěděl, že její vnitřní energetická hustota dosahuje dvaceti tisíc až třiceti tisíc joulů na centimetr krychlový, zatímco energetická hustota trinitrotoluenu nepřesahuje dva tisíce joulů na centimetr krychlový. Přestože uvnitř šplhají teploty nad deset tisíc stupňů Celsia, na povrchu zůstává chladný.

Otec natáhl ruku vzhůru, nechtěl se však té věci dotknout, nýbrž chránit si vlastní hlavu. Když se jeho ruka zastavila

v nejvyšším bodě, jako by začala produkovat jakousi přitažlivou sílu a přitáhla tu věc k sobě, jako když uzounká špička listu vtáhne kapku rosy.

Zášleh oslepujícího bílého horka, ohlušující zadunění, svět kolem mě explodoval.

Jakmile se rozplynula temná mlha, která mi zastřela oči po oslňujícím záblesku, spatřil jsem obraz, který si s sebou pone-su celý život: jako by někdo v programu na úpravu fotografií přepnul na černobílý mód, tatínek i maminka byli rázem oba černobílí, přesněji řečeno šedobílí, protože černá barva náležela stínům tvořícím se v záhybech jejich těl ve světle lampy. Otcova ruka zůstala vztažená vzhůru, maminka, přimknutá k jeho tělu, stále oběma rukama objímala jeho paži. Ve tvářích proměněných v obličej nehybných soch se jako živé blyštěly jejich zkamenělé oči.

Ve vzduchu visel podivný pach, později jsem zjistil, že šlo o vůni ozonu.

„Tati!“ vykřikl jsem. Žádná odpověď.

„Mami!“ vykřikl jsem podruhé. Žádná odpověď.

Přiblížení se k těm dvěma sochám bylo nejděsivějším okamžikem mého života. Do té doby probíhala většina hrůz pouze v mých snech, a ve snovém světě jsem se duševně nezhroutil díky bdícímu podvědomí, v jehož nejvzdálenějším koutku volal jakýsi hlas: „Je to jen sen!“ Jako o život jsem si tu mantru opakoval v mysli i nyní, byla to jediná síla, o níž jsem se mohl opřít. Natáhl jsem chvějící se ruku, abych se dotkl otcova těla. Když jsem sáhl na jeho šedobílé rameno, měl jsem pocit, jako bych pronikal nějakou převelice tenkou a neuvěřitelně křehkou skořápkou. Zaslechl jsem slabé zapraskání, jako když za třeskutého mrazu pukne sklenka, do níž nalijeme horkou vodu, a obě sochy se před mýma očima sesunuly jako miniaturní lavina.

Na koberci zůstaly jenom dvě hromádky bílého popela, nic víc.

Dřevěná lavice, na níž seděli, tam pořád stála, pokrytá vrstvou popela. Setřel jsem jej a všiml si, že povrch lavice je naprosto nepoškozený a na dotek dokonce ledově studený. Věděl jsem, že v krematoriu je pro spálení lidského těla na popel zapotřebí teploty dvou tisíc stupňů po dobu třiceti minut, takže tohle musel být jenom sen.

Rozhlížel jsem se nepřítomně kolem dokola a spatřil kouř vycházející z knihovny, zasklená knihovna byla plná bílého dýmu. Přistoupil jsem k ní a otevřel ji, bílý kouř se rozptýlil a já jsem uviděl, že se asi třetina knih proměnila v popel stejné barvy jako ty dvě hromádky na koberci, ale na policích nebylo ani stopy po ohni. Musel to být sen.

Zahlédl jsem páru stoupající z ledničky, otevřel jsem ji a uvnitř objevil úplně upečené kuře, které bylo původně zmražené, ale teď překrásně vonělo; byly tam také dokonale upečené krevety a ryba, ale lednička neutrpěla žádnou újmu a ozývalo se jenom vrnění zapínajícího se kompresoru. Musel to být sen.

I já sám jsem se cítil tak nějak zvláště, rozepnul jsem si bundu a opadal ze mě popel, tlíko shořelo na prach, ale bundě se vůbec nic nestalo a já jsem si před chvílí vůbec ničeho nevšiml. Obrátil jsem kapsy u bundy a příšerně si o něco spálil ruku. Ukázalo se, že můj kapesní počítač se přetavil v hroudu plastu. Byl to skutečně sen, ten nejpodivnější sen!

Vrátil jsem se omámeně na své místo u stolu. Ty dvě hromádky popela na koberci jsem sice zpoza stolu neviděl, ale věděl jsem, že tam jsou. Hromy za okny zeslábly, blesků ubylo, nakonec ustal i déšť a štěrbinami mezi mraky se prodrál měsíc a vrhal do místnosti tajuplnou stříbřitou záři. A já jsem tam pořád jenom ochromeně seděl, nehýbal se, v té chvíli přestal můj podvědomý svět existovat a já jsem se vznášel uprostřed nekonečné prázdnoty.

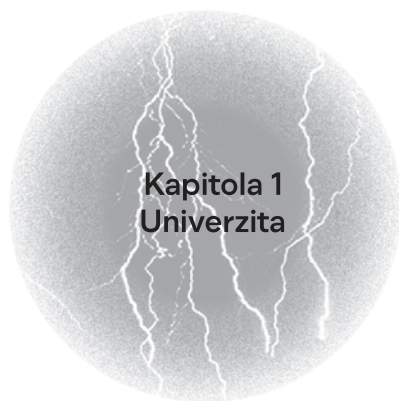
Nevím, kolik času uplynulo, když mě probudily ranní paprsky za oknem. Strnule jsem vstal, popadl školní batoh, abych vyrazil do školy, tápavě hledal učebnice, tápavě otvíral dveře, protože moje oči pořád ještě ochromeně zíraly do té nekonečné dálavy...

Když jsem se po týdnu vrátil duševně do normálu, jako první mi vytanulo na mysli, že tu noc jsem měl narozeniny, ale na tom dortu měla být jen jedna svíčka, ba ne, ani jedna jediná tam neměla být, byla to noc, kdy jsem se znovu narodil, a mé staré já už se nikdy nevrátilo.

Přesně jak můj otec prohlásil v posledních chvílích svého života, našel jsem něco, co mě uchvátilo, a rozhodl jsem se, že chci na vlastní kůži okusit ten okouzlující život, o němž mluvil.

ČÁST PRVNÍ

Kapitola 1 Univerzita

Povinné předměty: Matematika pro pokročilé, Teoretická mechanika, Mechanika tekutin, Principy a aplikované využití počítačů, Programovací jazyky a programování, Dynamická meteorologie, Principy meteorologie, Počasí v Číně, Statistické předpovědi počasí, Dlouhodobé předpovědi počasí, Numerické předpovědi počasí.

Volitelné předměty: Cirkulace atmosféry, Meteorologická diagnostická analýza, Přívalové deště a mezosynoptická meteorologie, Předpovídání bouřek a jejich prevence, Počasí tropického podnebného pásu, Klimatické změny a krátkodobé předpovědi klimatu, Radarová a satelitní meteorologie, Znečištění ovzduší a městské klima, Počasí náhorních plošin, Interakce atmosféry a oceánů.

Před pěti dny jsem doma obstaral veškeré záležitosti a vyrazil na univerzitu do tisíc kilometrů vzdáleného města na jihu Číny. Když jsem naposledy zavíral dveře úplně prázdného bytu, věděl jsem, že tam navždy nechávám své dětství a mládí, že mé budoucí já bude pouhým strojem následujícím jediný cíl.

Při pohledu na seznam předmětů, které měly naplňovat můj univerzitní život po další čtyři roky, jsem pocítil mírné zklamání. Většinu z těch věcí jsem vůbec nepotřeboval, a jiné,

pro mě ty nejpodstatnější, například semináře o elektromagnetismu nebo plazmě, se tam nevyskytovaly. Uvědomil jsem si, že jsem si asi vybral špatný obor, měl jsem se přihlásit spíše na fyziku, a ne na atmosférické vědy.

Od té chvíle jsem se zavrtil do knihovny a téměř veškerý svůj čas jsem věnoval studiu matematiky, elektromagnetismu, mechaniky tekutin a plazmy. Na přednášky jsem chodil pouze v případě, že se dotýkaly mého tématu, ostatní jsem nechával být. Bohatý a rozmanitý vysokoškolský život se mě netýkal a ani v nejmenším mě nezajímal. Na koleje jsem se každý den vracel kolem druhé hodiny ráno, a teprve když jsem zaslechl některého ze spolubydlících ze spánku mumlat jméno přítelkyně, uvědomil jsem si, že existuje i jiný život, než jaký vedu já.

Jednou večer, bylo už po půlnoci, jsem vzhlédl od tlusté učebnice *Parciální diferenciální rovnice*, měl jsem za to, že ve studovně otevřené pro studenty učící se do noci jsem zbyl jenom já sám, ale u protějšího stolu jsem spatřil hezkou dívku z mé třídy, Taj Lin. Neměla před sebou žádné knihy, jen si oběma rukama podpírala bradu a prohlížela si mě. Nutno říci, že to nebyl pohled, kterým by opila tu velkou hordu svých obdivovatelů, byl to pohled někoho, kdo ve svém táboře objeví špeha, pohled, kterým si člověk prohlíží jiný živočišný druh. Netušil jsem, jak dlouho už se na mě takhle dívá.

„Ty jsi vážně zvláštní, vypadá to, že nejsi knihomol, ale že máš velmi silný cíl,“ řekla.

„Cože? Copak ostatní nemají nějaký cíl?“ opáčil jsem. Dost možná jsem byl jediný student ze třídy, který s ní ještě nepromluvil.

„Naše cíle jsou obecné, zato ten tvůj, ty určitě jdeš po nějaké velmi konkrétní věci!“

„Dokážeš lidi prokouknout,“ řekl jsem chladně, posbíral knihy a vstal od stolu. Byl jsem jediný, kdo neměl potřebu

se před ní neustále naparovat, což mi dodávalo pocit nadřazenosti.

„Co to hledáš?“ zavolala za mnou, když jsem se blížil ke dveřím.

„To by tě nezajímalo.“ Ani jsem neotočil hlavu a vyšel jsem ven.

Byla tichá podzimní noc, zadíval jsem se na oblohu plnou hvězd a jako bych ve vzduchu slyšel tátův hlas: „Klíčem ke krásnému životu je okouzlení něčím.“ Teď jsem skutečně pocítil, že to tenkrát úplně vystihl, můj život byl jako střela řítící se bláznivou rychlostí a mojí jedinou touhou bylo uslyšet to prasknutí, když střela zasáhne svůj cíl. Ten cíl s sebou nenesl žádný praktický užitek, ale jeho dosažení znamenalo završení života, nevěděl jsem, proč tam jdu, jen že tam jít chci, a to mi stačilo, byl to naprosto základní impuls vlastní lidské rase. Zvláštní bylo, že jsem do dnešní doby nezkoumal materiály, které by s ním souvisely. Byli jsme jako dva rytíři chystající se celý život ke klání, já a on, a dokud jsem nebyl dostatečně připravený, nechtěl jsem se s ním setkat ani na něj pomyslet.

Tři semestry uplynuly jako voda, ten čas mi uběhl bez jakéhokoli přerušení, nenarušený žádnými prázdninami, protože jsem se ve dnech volna neměl kam vracet a trávil je ve škole. Bydlel jsem sám v prostorném pokoji na kolejích, ale ani v nejmenším jsem se necítil osamělý, pouze poslední noc před čínským Novým rokem jsem poslouchal rachejtle vybuchující kdesi venku, a teprve pak jsem si vzpomněl na život před ním. Připadal mi však už jako z jiného světa. Těch pár nocí bylo vypnuté topení a mé sny tím chladem neobyčejně ožily, myslel jsem, že se mi v nich zjeví i tatínek s maminkou, ale nepřišli.

Vzpomněl jsem si na jednu indickou legendu, v níž králi zemřela milovaná konkubína a on se rozhodl vystavět pro ni

tak přepychovou hrobku, jakou do té doby nikdo nespátřil. Budování té hrobky ho stálo více než polovinu života. Když však byla dokončena a on spatřil rakev své konkubíny uloženou v jejím středu, prohlásil: „Ta věc se sem nehodí, odneste ji.“

V mé mysli byli rodiče už velmi vzdálení, veškerý prostor v ní teď okupoval on.

Nadcházející události ovšem můj do té doby velmi prostý život opět zkomplikovaly.

Kapitola 2 Podivný jev I

O letních prázdninách po druhém ročníku jsem se vrátil domů, abych starý byt pronajal, a mohl si tak dovolit další školné.

Byla už tma, když jsem dorazil, šátraje kolem sebe jsem odemkl a otevřel dveře. Rozsvítil jsem a spatřil známou scénu. Stůl, na němž stál oné bouřlivé noci narozeninový dort, byl stále uprostřed místnosti, kolem něj byly rozestavené tři židle, jako kdybych odešel teprve včera. Posadil jsem se unaveně na pohovku, pohledem měřil vlastní domov a nemohl se zbavit dojmu, že něco nehraje. Ten pocit byl zprvu neurčitý, ale nabýval na čím dál tím jasnějších obrysech, jako skrytý útes objevující se a opět mizející během plavby v mlze mne nutil na sebe upřeně hledět, až jsem nakonec objevil zdroj tohoto pocitu: bylo to, jako bych odešel teprve včera.

Pozorně jsem se podíval na stůl, ležela na něm tenká vrstva prachu, ale byla příliš tenká vzhledem k tomu, že jsem byl pryč dva roky.

Tvář jsem měl pokrytou potem a prachem, odebral jsem se tedy do koupelny, abych se opláchl. Rozsvítil jsem a v zrcadle spatřil svůj jasný odraz, ano, byl příliš jasný, zrcadlo by nemělo být takhle čisté. Dobře jsem si pamatoval, jak jsem o letních prázdninách na základní škole s rodiči cestoval, odjeli jsme

jen na týden, ale když jsme se vrátili, nakreslil jsem prstem do vrstvy prachu na zrcadle panáčka. I nyní jsem po zrcadle několikrát přešel prstem, ale žádné z těch tahů nebyly vůbec patrné.

Otočil jsem kohoutkem, železným kohoutkem pevně zavřeným dva roky, měla z něj vytéct špinavá, rezavá voda, ale voda z něj vytékající byla dokonale čistá. Omyl jsem si tvář a vrátil se do obývacího pokoje, kde jsem si všiml další věci: když jsem před dvěma lety odcházel, než jsem zamkl dveře, spěšně jsem se ještě po místnosti rozhlédl, bál jsem se, že jsem na něco zapomněl, a všiml jsem si své sklenice na stole, napadlo mě, že se vrátím a obrátím ji dnem vzhůru, aby se v ní neusazoval prach, ale přes rameno už jsem měl přehozenou tašku a vracet se by mě stálo zbytečně moc sil. Tu myšlenku jsem tedy zaplašil, ale tenhle detail jsem si pamatoval velmi jasně.

Teď byla ovšem sklenice na stole dnem vzhůru!

V tu chvíli vešli sousedé, všimli si, že je rozsvíceno. Všichni se mnou mluvili tím hřejivým tónem, jakým se hovoří se sirotky, kteří odešli studovat na univerzitu, slíbili mi, že na místo mě vyřídí záležitosti ohledně pronájmu, a pokud bych se po promoci nemohl vrátit, postarají se, aby se byt prodal za dobré peníze.

„Působí to tady čistší, než když jsem odcházel,“ vypravil jsem ze sebe nazdařbůh první větu, která mě napadla ohledně změn, které se tu za ty dva roky udály.

„Čistší? Co tě nemá! Tu tepelnou elektrárnu hned vedle lihovaru uvedli do provozu loni, teď je tady dvakrát tolik prachu než v době, kdy jsi odešel! Ech, jak by to tady mohlo být čistší?“

Zadíval jsem se na tu tenoulinkou vrstvu prachu na stole, neřekl jsem ani slovo, ale když byli na odchodu, neudržel jsem se a zeptal se, jestli někdo z nich nemá od mého bytu klíč.

Sousedé se na sebe překvapeně podívali a všichni do jednoho s jistotou odpověděli, že nemají. Věřil jsem jim, protože od našeho bytu existovalo celkem pět klíčů, z toho funkční zbývaly nyní tři, které jsem si všechny odvezl před dvěma lety s sebou, jeden z nich jsem měl teď u sebe, ostatní dva jsem nechal daleko na kolejích.

Jakmile sousedé odešli, prozkoumal jsem okna, všechna byla pevně zavřená a nejevila známky poškození.

Zbývající dva klíče patřily mým rodičům. Oné noci se ale docela roztavily. Nikdy nezapomenu, jak jsem z hromádky popela po rodičích vytáhl ty dva nepravidelné kousky kovu, dva klíče, které žár roztavil a potom opět ztuhly. Teď ležely na kolejích vzdálených pět set kilometrů odsud jako vzpomínka na tu nepředstavitelně silnou energii.

Na okamžik jsem se posadil a pak se pustil do sbírání věcí, které jsem si chtěl odvézt nebo poslat někam jinam, než byt pronajmu. Nejprve jsem začal uklízet otcovy akvarely, patřily mezi hrstku věcí, kterou jsem si z tohoto pokoje chtěl skutečně uchovat. Nejdříve jsem sundal několik obrazů ze stěn, potom jsem jich několik vyndal ze skříně, snažil jsem se najít úplně všechny a uložit je do papírové krabice. Nakonec jsem ještě jeden obraz spatřil na spodní polici knihovny, zpočátku jsem si ho nevšiml, protože byl položený pomalovanou stranou dolů. Než jsem i jej uložil do krabice, přejel jsem po něm očima, když vtom se na něm můj pohled zarazil jako přikovaný.

Byla to krajinka, pohled na scenerii před vchodem do našeho domu. Okolí tady bylo všední, nemastné neslané, několik starých šedivých čtyřpatrových budov, pár řad topolů bílých, které kvůli napadanému prachu vypadaly jako bez života... Jakožto malíř třetí kategorie byl můj otec velmi líný, pouze zřídkakdy vycházel malovat ven, a tak do omrzení maloval tu šedivou, ponurou krajinu v okolí. Říkával, že není

nezajímavých scén, jsou jen nevalní malíři. A takovým malířem on byl, svým štětcem bez ducha dodával těm plochým výjevům na ztuhlosti, až se mu nakonec doopravdy podařilo zachytit všední život v tomhle zaprášeném severním městě. Takový byl i obraz, který jsem právě držel v rukou, a stejně tak i ty další v krabici, nebylo na nich nic, čím by dokázaly přitáhnout něčí pozornost.

Povšiml jsem si ale na obrazu jedné věci, vodojemu, jehož barvy byly o něco živější než okolní, podobal se vysokému květu povíjnice. Na tom by nebylo nic až tak pozoruhodného, ten vodojem venku skutečně stál. Když jsem pozvedl hlavu a podíval se z okna, viděl jsem jeho lakově černou siluetu vyjímající se proti záři města.

Jenomže ten vodojem postavili teprve poté, co jsem se dostal na vysokou. Když jsem před dvěma lety odjížděl, věž vodojemu objímalo lešení a hotový byl sotva z poloviny.

Celý jsem se otřásl, obraz mi vypadl z ruky na zem. Uprostřed toho letního večera jako by vyplnil náš domov studený porыв větru.

Uložil jsem ten obraz do krabice, krabici pevně přikryl, otočil jsem se a dal se do sbírání dalších věcí. Ze všech sil jsem se snažil soustředit na právě vykonávanou činnost, ale moje mysl se chovala jako železná jehla zavěšená na tenké niti a ta krabice pro ni byla silným magnetem. Mohl jsem silou vůle obrátit svou pozornost jinam, ale jakmile jsem polevil v ostražitosti, jehla se okamžitě vrátila do svého původního směru. Venku pršelo, dešťové kapky měkce dopadaly na okenní sklo a já jsem měl pocit, že ten zvuk vychází přímo z té papírové krabice... Nakonec jsem to už nevydržel, rychlým krokem jsem došel ke krabici, otevřel ji, vytáhl ten obraz a zamířil s ním do koupelny, dávaje pozor, abych ho držel lícem dolů. Vytáhl jsem zapalovač a zapálil jeden z rohů obrazu. Když shořel asi do třetiny, nevydržel jsem to a obrátil

jej. Ten vodojem působil ještě živějším dojmem, jako kdyby z obrazu přímo vystupoval. Sledoval jsem, jak ho spolkl oheň, jak shořely vodové barvy, jimiž byl namalován, a propůjčily plamenům podivnou svůdnou krásu. Odhodil jsem hořící zbytek obrazu do umyvadla, díval se, jak dohořívá, a potom jsem otočil kohoutkem a spláchl veškerý popel.

Když jsem kohoutek zavíral, padl můj zrak na rám umyvadla, uviděl jsem něco, čeho jsem si při mytí obličeje před chvílí nevšiml.

Několik vlasů, velmi dlouhých vlasů.

Byly to bílé vlasy, některé tak bílé, že téměř splývaly s umyvadlem v jeden celek; jiné byly bílé jen částečně, a právě jejich černé části způsobily, že jsem je zahlédl. Určitě jsem je tam nenechal před dvěma lety, nikdy jsem tak dlouhé vlasy neměl, a už vůbec ne bílé. Něžně jsem jeden z těch napůl černých a napůl bílých vlasů pozdvihl.

...vytrhnete jeden, sedm jich naroste...

Vlas jsem odhodil, jako kdyby páčil. Pomaličku plul vzduchem a zanechával za sebou stopu poskládanou z mnoha svých obrazů, které vmžiku mizely, jako kdyby se moje setrvačnost vidění o mnoho prodloužila. Ten vlas nedopadl zpátky na umyvadlo — když byl v polovině dráhy svého pádu, rozplynul se ve vzduchu. Na umyvadle jsem už žádné další vlasy nenašel, všechny beze stopy zmizely.

Strčil jsem hlavu pod kohoutek a pěkně dlouho na ni nechal téct proud vody. Potom jsem se otupeně vrátil do obývacího pokoje, posadil se na pohovku a naslouchal zvukům deště. Lilo už jako z konve, nastala průtrž mračen, ale neviděl jsem záblesky ani neslyšel hřmění hromu. Děšť bubnoval na okna podoben lidskému šepotu, jako kdyby mě na něco upomínal. Zaposlouchal jsem se, až jsem porozuměl obsahu toho sdělení, neustále se opakovalo a znělo čím dál tím opravdověji:

„Ten den se blýskalo, ten den se blýskalo, ten den se blýskalo, ten den se blýskalo, ten den se blýskalo...“

Opět jsem za jedné deštivé noci seděl doma až do rozednění a opět jsem otupěle odešel. Věděl jsem, že tu všechny věci nechávám nadobro. Věděl jsem, že už se sem nikdy nevrátím.

Kapitola 3

Kulový blesk

Budu mu muset čelit, začal totiž semestr a spolu s ním také seminář atmosférické elektřiny.

Atmosférickou elektřinu přednášel docent Čang Pin. Mohlo mu být okolo padesáti, nebyl ani vysoký, ani malý, brýle neměl ani tenké, ani tlusté, nemluvil ani nahlas, ani potichu, nepřednášel ani dobře, ani špatně, zkrátka byl to ten nejprůměrnější člověk a jediné, co jej od ostatních odlišovalo, bylo, že trochu napadal na jednu nohu, čehož jste si ovšem nevšimli, pokud jste se na to nezaměřili.

To odpoledne jsme po přednášce zůstali v posluchárně pouze já a Čang Pin, sklízel si věci z katedry a nezaregistroval mě. Byl právě pozdní podzim, večerní slunce proniklo do učebny několika zlatými paprsky a na parapetu se navrstvilo zlatavé listí. Já, který jsem byl vůči všemu vždy tak chladný, jsem náhle pocítil, že podzim je skutečně období stvořené pro psaní básní.

Vstal jsem a došel před katedru: „Pane učiteli Čangu, rád bych se vás na něco zeptal, s dnešní přednáškou to nesouvisí.“

Čang Pin pozvedl hlavu a podíval se na mě, pokýval a znovu hlavu sklonil a pokračoval v úklidu věcí z katedry.

„Mohl byste mi říci něco o kulovém blesku?“ vyslovil jsem to slovo, které mi neustále vězelo hluboko v mysli, ale nahlas jsem je nikdy nevyslovil.

Čang Pin se zarazil, zvedl hlavu, ale nedíval se na mě, nýbrž na zapadající slunce za okny, jako by to byla ta věc, o níž jsem hovořil.

„Co byste o něm chtěl vědět?“ zeptal se po několika vteřinách.

„Úplně všechno,“ prohlásil jsem.

Čang Pin bez hnutí hleděl přímo na zapadající slunce, neuhnul, ani když mu svítilo přímo do tváře. To světlo mělo pořád docela sílu, copak ho z toho nebolely oči?

„Například historické záznamy,“ nedalo mi to a zeptal jsem se o něco konkrétněji.

„V Evropě se zmínky o něm objevují ve středověku; v Číně se nám poměrně podrobný zápis dochoval od mingského učence Čang Tü-čenga. Ovšem až do roku 1837 existoval pouze jediný vědecký záznam a jako přírodní jev je vědeckou obcí přijímán teprve posledních čtyřicet let.“

„A co teorie?“

„Je jich spousta,“ řekl Čang Pin stručně a po té jediné větě se odmlčel. Odvrátil pohled od večerního slunce, ale nepokračoval ve sklízení věcí, zdálo se, že nad něčím hluboce přemýšlí.

„Jaká je nejtradičnější teorie?“

„Že je to vír vysokoteplotní plazmy, jehož rychlá vnitřní rotace je spojená s odstředivou silou, která umožňuje dosáhnout rovnováhy s vnějším atmosférickým tlakem. Kulový blesk proto dokáže zůstat stabilní po poměrně dlouhou dobu.“

„A co ještě?“

„Někteří lidé se domnívají, že je to chemická reakce směsi plynů o vysoké teplotě, čímž udržuje energetickou stabilitu.“

„Mohl byste mi povědět ještě víc?“ řekl jsem. Pokládat mu otázky bylo jako roztáčet těžký mlýnský kámen, člověk do něj horko těžko strčil a on se teprve potom neochotně pohnul.

„Pak je tady ještě teorie mikrovlnných solitonů, která tvrdí, že kulový blesk je způsoben atmosférickým maserem o objemu několika metrů krychlových. Maser funguje jako laser s velmi sníženou energií, který uvnitř velkého objemu vzduchu dokáže vytvořit lokální elektrické pole, tedy solitony, což vede ke vzniku viditelného kulového blesku.“

„A jaké jsou nejnovější teorie?“

„I těch je celá řada, velkou pozornost si získala kupříkladu teorie Abrahamsona a Dinnisse z Canterburské univerzity na Novém Zélandu, podle níž kulový blesk vzniká především hořením kulovitých sítí tvořených mikročásticemi s obsahem křemíku. Škála dalších teorií je velmi pestrá, někteří lidé si dokonce myslí, že je to studená fúze probíhající ve vzduchu.“

Čang Pin se na okamžik odmlčel, ale nakonec přece jen ještě pokračoval: „V naší zemi někdo z Ústavu fyziky atmosféry Čínské akademie věd přišel s teorií atmosférické plazmy. Začíná od magnetohydrodynamických rovnic, ve kterých zavádí model vektorového solitonového rezonátoru, jenž je za příznivých teplotních okrajových podmínek teoreticky schopen dosáhnout plazmového víru v atmosféře — ohnivé koule — a prostřednictvím číselných rovnic vysvětluje nezbytné a dostačující podmínky pro její existenci.“

„Jaký je váš názor na tyto teorie?“

Čang Pin pomalu zavrtěl hlavou: „K prokázání těchto teorií by stačilo vytvořit kulový blesk v laboratorních podmínkách, ale doposud se to nikomu nepodařilo.“

„Kolik případů očitých svědectví kulového blesku máme zaznamenáno v Číně?“

„Dost, řekl bych, že více než tisíc. Nejznámější pochází z roku 1998, kdy CCTV natáčela boj proti povodním na řece Jang-c'-ťiang a neúmyslně natočila velmi jasně také jeden kulový blesk.“

„Pane učiteli Čangu, mám ještě jeden dotaz: Spatřil kulový blesk na vlastní oči někdo ze světa fyziky atmosféry?“

Čang Pin zvedl hlavu a zadíval se na zapadající slunce za okny: „Ano.“

„Kdy?“

„V červenci 1962.“

„Kde?“

„Na vrcholku Nefritového císaře hory Tchaj-šan.“

„A víte, kde je ten člověk teď?“

Čang Pin zavrtěl hlavou, pozvedl zápěstí a podíval se na hodinky: „Měl byste jít do jídelny dát si něco k jídlu.“ S těmi slovy vzal všechny své věci a bez dalších řečí vyšel ven z učebny.

Pospíchal jsem za ním a dál jsem na něj hrnul všechny ty otázky, na něž jsem se tolik let toužil zeptat: „Pane učiteli Čangu, dovede si představit, že existuje něco, co ve tvaru ohnivě koule bez jakýchkoli obtíží pronikne zdí, a když to poletuje vzduchem, necítíte vůbec žádné teplo, ale přitom to dokáže během jediného okamžiku spálit člověka na popel? Existuje záznam o tom, že taková věc kdysi sežehla na popel manželský pár spící v posteli, ale pokrývky zůstaly zcela nepoškozené! Dokážete si představit, že vnikne do ledničky, vmžiku promění veškerý její studený obsah ve voňavé pokrmy, z nichž ještě stoupá pára, ale na samotné ledničce to nezačne žádnou stopu? Umíte si představit, že spálí košili, kterou právě máte na sobě, ale vy si ničeho nevšimnete? Řekněte, vysvětlují ty teorie tohle všechno?“

„Už jsem vám řekl, že žádná z těch teorií není dokázána,“ prohodil Čang Pin, aniž zpomalil krok.

„Takže když bychom překročili hranice fyziky atmosféry, je podle vás v celé fyzice, nebo dokonce v celé vědě něco, co dokáže vysvětlit tenhle jev? Copak vy nejste ani za mák zvědavý? Když vidím vaše reakce, překvapuje mě to ještě víc než setkání se samotným kulovým bleskem!“

Čang Pin se zastavil, otočil se a poprvé se na mě podíval zpříma: „Vy jste viděl kulový blesk?“

„...to byla jenom metafora.“

Nemohl jsem odhalit tajemství ukryté v nejhlubším místě svého srdce takovému ignorantovi, celá tahle společnost, netečná vůči hluboce tajuplným přírodním jevům, byla prokletím vědy. Kdyby takových lidí bylo ve vědě jen o trochu méně, dost možná by lidstvo dokázalo doletět až k souhvězdí Střelce!

Čang Pin řekl: „Fyzika atmosféry je velmi praktickým oborem vědy a kulový blesk je natolik vzácný úkaz, že mezinárodní norma Ochrana před bleskem IEC/TC-81 ani čínská Norma pro ochranu budov před bleskem z roku 1993 jej vůbec neberou v potaz, takže by nemělo valného smyslu věnovat této věci přílišné úsilí.“

Povídat si s takovým člověkem by nikam nevedlo, poděkoval jsem mu a rozloučil se s ním. Je potřeba si uvědomit, že už jenom přiznání existence kulového blesku byl pro něj obrovský pokrok! Vědecký svět oficiálně uznal existenci kulového blesku až v roce 1963, do té doby byla veškerá svědectví o něm považována za halucinace. V tom roce spatřil Roger Jennison, profesor elektromagnetismu na Kentské státní univerzitě, kulový blesk na vlastní oči, když ohnivá koule o průměru zhruba dvaceti centimetrů prostoupila do hangáru, vnikla do jednoho z letadel, která tam stála, a potom opět proletěla stěnou hangáru ven.

Toho večera jsem na hlavní stránce googlu poprvé zadal do vyhledávání klíčová slova „ball lightning“. Nedělal jsem si

žádné velké naděje, ale vyhledávač našel přes čtyřicet tisíc výsledků a já jsem poprvé pocítil, že věc, které hodlám zasvětit celý svůj život, právě sleduje celé lidstvo.

Nastal začátek dalšího semestru, přišlo i horké léto. Léto pro mě znamenalo ještě něco dalšího: budou bouřky a já mu budu blíž.

Jednoho dne za mnou najednou přišel Čang Pin. Jeho přednášku jsme měli pouze v minulém semestru a já jsem na něj už téměř zapomněl.

Řekl mi: „Čchene, doslechl jsem se, že vaši rodiče už nejsou naživu a vaše ekonomická situace je poměrně obtížná. Na letošní léto sháním asistenta pro jeden projekt, mohl byste?“

Zeptal jsem se, co je to za projekt.

„Jde o stanovení parametrů pro zařízení na ochranu před bleskem pro železnici plánovanou v provincii Jün-nan. Máme i další cíl: v Číně se právě stanovují normy pro ochranu před bleskem, je v plánu nahradit stávající koeficient hustoty zářahů blesku do země, který činí 0,015, koeficientem určeným pro každou danou oblast a naším úkolem je pozorování v provincii Jün-nan.“

Souhlasil jsem. Moje finanční situace nebyla nikterak ohromující, ale dokázal jsem vyjít, souhlasil jsem, protože to byla první příležitost přijít do kontaktu se skutečným výzkumem blesků.

Výzkumný tým tvořilo více než deset lidí rozdělených na pět menších skupin rozptýlených po celé oblasti a navzájem vzdálených několik set kilometrů. V mé skupině byli kromě řidiče a výzkumných pracovníků ještě tři lidé: já, Čang Pin a jeho magisterský student jménem Čao Jü. Když jsme dorazili na místo výzkumu, ubytovali jsme se na okresní meteorologické stanici.

Na druhý den ráno bylo dobré počasí a chystali jsme se zahájit první den terénního výzkumu. Když jsme z místností sloužící jako dočasný sklad nosili přístroje do auta, zeptal jsem se Čang Pina: „Pane učiteli, jaké jsou v současné době vhodné metody ke zkoumání vnitřní struktury blesku?“

Čang Pin se na mě pronikavě zadíval, očividně věděl, na co právě myslím: „Nahlíženo z hlediska potřeb současného čínského inženýrství nemá výzkum vnitřní struktury blesku prioritu, hlavním úkolem je velkoplošný statistický výzkum.“ Pokaždé když jsem se zeptal na otázku související s kulovým bleskem, byť třeba jen takto vzdáleně, odpovědi se vyhýbal. Vypadalo to, že výzkum nemající skutečnou praktickou hodnotu je pro něj něco zavrženíhodného.

Na můj dotaz ale přece odpověděl: „Metod nemáme mnoho, nejsme v současné době ani schopni napřímo změřit elektrické napětí blesku, můžeme ho pouze odvodit z naměřené hodnoty elektrického proudu. Co se týká nejčastěji používaných nástrojů ke zkoumání struktury blesku, pak je to tohle,“ ukázal na trubicovitý předmět v rohu skladu. „Nazývá se to magnetický ocelový záznamník, používá se k zaznamenávání hodnoty amplitudy a polaritý elektrického proudu blesku. Je vyroben z materiálu s poměrně vysokou zbytkovou magnetizací, a když se blesk dotkne vodiče uvnitř záznamníku, je možné na základě zbytkového magnetismu po magnetickém poli vytvořeném jeho elektrickým proudem určit intenzitu a polaritu tohoto elektrického proudu. Tohle je pružinová ocel typu 60Si2Mn, existuje ještě typ ve tvaru ohebné trubice, čepele nebo železného prachu.

„Budeme ho tentokrát používat i my?“

„Samozřejmě, proč bychom ho s sebou jinak vozili? Ale to až později.“

První fází naší práce bylo nainstalovat v pozorované oblasti systém lokace blesků, abychom mohli shromažďovat

signály z velkého množství rozptýlených bleskových senzorů do počítače, který bude automaticky generovat statistiku počtu úderů blesků, jejich frekvenci a distribuci v dané oblasti. Byl to ve skutečnosti systém, který dovedl pouze počítat a určovat polohu, nezahrnoval fyzikální parametry blesků, takže mě nezajímal. Nejdůležitější byla instalace senzorů, což byl velmi pracný úkol. Když jsme měli štěstí, mohli jsme senzory nainstalovat na sloupy elektrického vedení nebo na vysoko-napěťové věže, ale většinou jsme museli sloupy sami vztyčit. Po několika dnech se začali výzkumní pracovníci nespokojeně ozývat.

Čao Jüho nezajímal vůbec nic, ani jeho vlastní obor ne, když mohl nicnedělat, nic nedělal, když mohl lenořit, lenořil. Zpočátku se rozplýval nad okolní krajinou tropického deštného pralesa, ale i ta se mu okoukala a působil úplně netečně. Bylo s ním ale snadné pořízení a dobře se mi s ním povídalo.

Každý večer po návratu do okresního města se Čang Pin zavrtal do materiálů nashromážděných za ten den, aby je utřídil, a Čao Jü využíval každé příležitosti, kdy mohl vyklouznout pryč, tahal mě popíjet do starých uliček města. Často nebyly elektrifikované, prastaré dřevěné domky ozařovalo jen mi-hotavé světlo svíček a vracelo mne do dob, kdy neexistovala fyzika atmosféry ani jiná fyzika, dokonce ani věda jako taková, a na kratičký okamžik jsem zapomínal na realitu. Jednou jsme seděli ve svitu svíčky jedné hospůdky už notně opojeni alkoholem, když mi Čao Jü řekl:

„Kdyby lidi z hloubi zdejších deštných pralesů viděli ten tvůj kulový blesk, určitě by ti podali dokonalé vysvětlení.“

Opáčil jsem: „Ptal jsem se místních, už dávno ho viděli a už dávno pro něj mají vysvětlení: je to lampion duchů.“

„Copak to nestačí?“ rozhodil Čao Jü rukama. „Tohle vysvětlení je dokonalé. Všechny ty tvoje plazmy, solitony a re-

zonátory ti nepoví víc než tahle poučka. Modernizace spočívá v komplikovanosti, a já komplikování nerad.“

Odfkl jsem si: „Podívej se na sebe, na svůj přístup k práci, dovede tě tolerovat jen učitel jako učitel Čang.“

„O Čang Pinovi mi nemluv,“ zamával Čao Jü přiopile rukama, „je to ten typ člověka, kterému když upadnou klíče na zem, nebude je hledat podle zvuku, který při dopadu vydaly, ale najde nejdřív pravítko a křídlo a rozdělí si celou podlahu do mřížky tvořené pravidelnými čtverci a teprve potom bude zkoumat jeden čtverec po druhém...“

Oba jsme propukli ve smích.

„Lidé jako on mohou vykonávat jenom ty činnosti, které v budoucnu plně zastanou stroje, kreativita a představivost pro ně nic neznamenají a při svém působení ve vědě puntičkářstvím a přísností jenom zakrývají vlastní nedostatečnost a všednost, však jsi to sám viděl, univerzita takovými lidmi jen přetéká. Jenomže vraťme se k tématu, po dlouhé době jsou schopni čtvereček po čtverečku některé věci najít, takže v oboru docela dobře splynou s davem.“

„A co našel Čang Pin?“

„Byl pověřený vytvořením nátěrového materiálu pro dráty vysokého napětí, který by je ochránil před blesky. Ochrana před bleskem fungovala dobře. Když se tím drát vysokého napětí natřely, bylo možné obejít se bez drátu chránícího před blesky pokládaného úplně nahoru. Jenže to bylo moc nákladné, pokud by se to použilo ve větší míře, bylo by to ve výsledku dražší než tradiční drát chránící vedení před bleskem. Nakonec z toho nebyla žádná skutečná hodnota, měl z toho jen několik studií a druhou cenu za vědecko-technický přínos v rámci provincie. Nic dalšího už v rukávu nemá.“

Projekt se konečně blížil do fáze měření fyzikálních parametrů blesků, na niž jsem se těšil. Vyjížděli jsme do terénu

instalovat magnetické ocelové záznamníky a hromosvody a po každé bouři jsme jezdili pro data ze záznamníků, do nichž už udeřil blesk. Při tom jsme museli být nanejvýš opatrní, nemohli jsme se záznamníkem třást, nemohli jsme se přiblížit k drátům elektrického vedení ani k dalším zdrojům magnetického pole, abychom nezměnili zbytkovou magnetizaci. Potom jsme použili měřič intenzity magnetického pole (šlo v zásadě o kompas, s pomocí jehož střelkového úhlu jsme měřili intenzitu a polaritu magnetického pole), odečetli jsme data a nakonec jsme z každého záznamníku demagnetizérem vymazali údaje a vrátili jsme ho na jeho původní místo, připravený pro další úder blesku.

Byla to stejně úmorná práce jako na začátku, ale já jsem o ni měl velký zájem, bylo to koneckonců poprvé, kdy jsem já sám prováděl kvantitativní měření blesků. Ten vykuk Čao Jü si toho všiml, lajdal se o to víc, a když s námi nebyl Čang Pin, nechal veškerou práci na mně a sám šel k řece chytat ryby.

Podle měření magnetických ocelových záznamníků vycházel elektrický proud blesků obvykle kolem deseti tisíce ampérů, maximální dosažená hodnota činila sto tisíc ampérů, takže jejich napětí jsme vypočítali na jednu miliardu voltů!

„Co by se dalo v takových extrémních fyzikálních podmínkách vyrábět?“ zeptal jsem se Čao Jüho.

Čao Jü se na mě odmítavě podíval: „Co bys asi tak mohl vyrábět? Při jaderném výbuchu nebo z vysokoenergetických urychlovačů vznikne energie daleko víc, ale nevznikne to, co by sis představoval. Fyzika atmosféry je velmi všední odvětví vědy, ale ty se ji snažíš proměnit v kdovíjaké tajemství. Já to mám obráceně, jsem zvyklý proměňovat tajuplné věci v docela obyčejné.“ Zadíval se do temné zeleně deštného pralesa, který meteorologickou stanicí obklopoval: „Kamaráde, hoň se za tou svou tajemnou ohnivou koulí, já si hodlám užít svůj obyčejný život.“

Jeho magisterské studium už se chýlilo ke konci a na doktorát se nechystal.

Po návratu do školy jsem dál chodil na přednášky a po vyučování a během prázdnin jsem se účastnil dalších Čang Pinových projektů. Jeho puntičkářství mě někdy štválo, ale kromě toho se s ním dalo dobře vyjít, získával jsem bohaté praktické zkušenosti a jeho obor byl velmi blízký mému cíli.

Z těchto důvodů jsem se po promoci rozhodl přihlásit na navazující studium pod Čang Pinovým vedením.

Přesně jak jsem předpokládal, Čang Pin se rozhodně postavil proti tomu, abych si jako téma magisterské práce zvolil kulový blesk. V jiných otázkách se podvoloval, dokázal tolerovat i tak líné studenty, jako byl Čao Jü, ale v téhle věci odmítal ustoupit.

„Mladý člověk by neměl věnovat svoje snažení nějakým smyšlenostem,“ řekl mi.

„Existence kulového blesku je vědeckým světem obecně uznávaný fakt, jak by to mohlo být něco smyšleného?“

„Zopakuj to znovu: Jaký má význam zabývat se něčím, co nehraje žádnou roli v mezinárodních normách ani národních standardech? Dokud jste studoval v bakalářském programu, mohl jste si s pomocí základních vědeckých metod zkoumat váš vlastní obor, získal jste široké, leč povrchní znalosti, ale pro magistry už tohle neplatí.“

„Ale pane učiteli Čangu, fyzika atmosféry je teď v zásadě základní vědní disciplínou, už to není pouhý nástroj pro inženýrství, jejím úkolem je pomáhat nám s poznáváním světa.“

„Ale v naší zemi je prioritou sloužit ekonomickému budování.“

„Ale i přesto, pokud by opatření na ochranu před bleskem v ropném přístavu v Chuang-tau brala v potaz kulový blesk, bylo by možné tomu požáru v roce 1989 zabránit.“